

det hele og det politiske Livs Gang sine svage Sider. Jeg tror, at det meget ofte fører til, at der kommer en altfor stor Dødhed, en altfor udpræget langvarig Stilstand i det politiske Liv, Forskydningerne blive saa smaa fra Valgdag til Valgdag, der bliver erfaringsmæssigt i en vis Forstand mindre Liv i de Landes Politik, hvor det hele er bygget paa Forholdstalsvalg, end i de Lande, som have det andet System, som vi ere vant til herhjemme. Imidlertid erkender jeg, at Forholdstalsvalg ikke blot har den store Fordel, at det i noget højere Grad sikrer en retfærdig Fordeling af Mandaterne end det nuværende System, men jeg erkender ogsaa, at naar det knyttes til Enmandskredse, som det her er foreslaaet, falder en Del af de Betyrninger, man ellers maa have overfor dette System, bort. Det kan ikke bestrides, at hele den personlige Tilknøytning mellem Rigsdagsmændene og Vælgerne, som er det bestaaende Systems store Fordel, kan bevares paa denne Maade; og med nogle nødvendige Ændringer kunde jeg i og for sig godt tænke mig dette System anvendt.

Men ganske vist er der ringe Sandsynlighed for, at det kan føre til et Resultat at gaa denne Vej, hvis man ikke samtidig dermed vil indlade sig paa en betydelig Omformning af vor Grundlov med Hensyn til Landstingets Sammensætning. Der er neppe Tvivl om — det synes ogsaa at fremgaa af de Udtalelser, der tidligere ere faldne her i Salen fra det ærede Medlem fra Æbeltoft (N. Neergaard) og fra forskellige andre Sider —, at man ved at gennemføre et saadant Forholdstalsvalgssystem kunde opnaa dette, at den privilegerede Valgret til Landstinget forsvandt, og der vilde sikkert ikke være Tvivl om, hvad man i saa Henseende skulde gøre fra Folketingets Side. I den Skikkelse, hvori Forslaget nu foreligger fra Højre, tænkes det imidlertid efter deres Opfattelse knyttet vedblivende til et privilegeret valgt Landsting, og en Grundlovsforandring alene paa dette enkelte Punkt synes der ikke, selv om man kunde finde sig i det fra vor Side, at være megen Sandsynlighed for at kunne gennemføre i Landstinget, idet hele Spørgsmaalet om de 12 kongevalgte vilde komme op og hele Striden med Hensyn til dette Spørgsmaal, idet en Grundlovsforandring jo er nødvendig. Imidlertid, der ligger Forhandlingsmuligheder, Forhandlingsgrundlag efter min Opfattelse i det Forslag, her er stillet, for

de kommende Forhandlinger om hele dette Spørgsmaal.

Dog kan jeg ikke se rettere, end at man fra Højres Side ikke behøvede at nære saa stor Betyrning ved at gaa til en midlertidig Valgkredslov som den, der er kommen til Udtryk fra de Herrer Side under disse Forhandlinger. Den Betragtning, som har været gjort gældende, har først og sidst været den, at man havde ingen Garanti for, at det kun blev en midlertidig Valgkredslov. Man tænkte sig, at naar den en Gang var vedtagen, vilde den blive staaende i meget lang Tid, maaske endnu længere end den midlertidige Valgkredslov, vi i Øjeblikket leve under. Jeg maa dertil sige, at til det Lovforslag, som foreligger fra Ministeriets Side, er der fra Socialdemokraternes og de Radikales Repræsentanter i Udvalget stillet et Ændringsforslag om en Ordning, som efter min Mening fuldkommen fyldestgørende borttager denne Betyrning. Der er foreslaaet dette, at denne midlertidige Valgkredslov kun skal gælde ved et enkelt Valg, hvis ikke Grundloven forandres inden det derpaa følgende Valg. Nu ved jeg godt, at de Herrer ville dertil sige: Hvad hjælper det? Hvis vi en Gang have faaet 129 Folketingsmænd, er der ikke mindste Tale om, at vi kunne komme bort derfra igen, saa blive vi ganske afgjort og sikkert siddende derved, og saa bliver denne Ordning alligevel ikke midlertidig. Men det synes mig, at man ikke har Ret i dette. Det er muligt, hvis Afgørelsen i Fremtiden var forbeholdt Folketinget alene, at dette nye Folketing med 129 Mand ikke vilde gaa til en Tilbagevenden til den gamle Valglov med 114 Mand. Men saaledes som Forslaget vil blive formuleret, hvis dette Ændringsforslag vedtages, vil der jo til at fastholde de 129 Mand, naar næste Valg skal finde Sted, kræves en Vedtagelse af begge Rigsdagens Ting. Saaledes vil det være, hvis dette Lovforslag vedtages, at saa længe Loven holdes, og ærede Medlemmer vide, at Love altid skulle holdes, og ærede Medlemmer vide ogsaa dette, at til at ændre en Lov paa noget Punkt kræves Samtykke af begge Rigsdagens Ting. Det er altsaa ogsaa gældende i dette Tilfælde, og man vil ikke uden Samtykke fra Landstinget komme bort fra denne Bestemmelse, som her er indsat. Jeg tror altsaa, at den i Virkeligheden byder en Garanti for den midlertidige Karakter af denne Lov, som efter mit Skøn maatte